

JĒZUS KRISTUS (6.g.pmē.-27.g.mē.)

I gs. radās teika par Jēzu Kristu: Palestīnā dzīvojis kāds vīrs, kas bijis Dieva dēls cilvēka izskatā. Romieši par to viņu piesituši krustā, tā viņš gājis bojā izpirkdams cilvēku grēkus. Pēcāk Jēzus esot augšāmcēlies un uzkāpis debesīs, taču apsolijs atgriezties un tiesāt cilvēci Pastarā tiesā.

Tos, kuri dzīvē nepretodamies pacietuši visas grūtības un atzinuši viņu kā dievu, Jēzus apsolijs atalgot „aizkapa dzīvē” nodrošinot „mūžīgu dzīvošanu” Paradīzē. Pārējos sodīšot ar mūžīgām mokām ellē.

Jēzus vārds. Kristus ir žīdu vārda mašiah – „svaidītais,” „ķēniņš,” „mesija” grieķiskā forma (krio – „svaidīt” no grieķu valodas). Jēzus ir saīsināta forma no Jehošu'a – „Jahve ir glābiņš.” Bieži Jēzus Bībelē tiek saukts arī par Jošua. Kad Jūdeju II gs. okupēja sīrieši, Jēzus vārds reizēm tika hellenizēts un to izrunāja kā Jasons.

Islāmā Kristus pazīstams ar vārdu Isa.

Citi Jēzi tā laika Palestīnā. Ir zināms līdz 20 vēsturisku personu ar vārdu Jēzus, tāds vārds bieži pieminēts žīdu I un II gs. vēsturē:

Jēzus Sīraha dēls – grieķiskajā tradīcijā saukts par Siracīdu. Viņam tiek piedēvēta apokrifa „Eklesiasts” autorība.

Navinas Jēzus jeb Jozua.

Jēzus – vadīja kādu neveiksmīgu sacelšanos Hēroda Agripas II valdīšanas laikā. Par viņu stāsta Jozefs Flāvijs „Jūdu senatnē.”

Barjēzus – viltus pravietis, zilnieks Kiprā. Minēts „Apustuļu darbos”, XIII:6.

Jēzus, saukts arī Justs – „taisnīgais”, Pāvila līdzgaitnieks un darbabiedrs. Minēts „Pāvila vēstulē kolosiešiem”, IV: 11.

Jēzus Baraba – noslēpumains personāžs. Minēts dažos grieķu Bībeles manuskriptos, Mateja evaņģēlija fragmenta XXVII: 16,17 sīriešu un armēņu tulkojumā.

Jēzum esot konstatētas 127 līdzības ar Goru, bet ar Krišnu – vairāki simti.

Mesiāniskie pravietojumi par Jēzu. Lai nostiprinātu uzskatu, ka Jēzus tiešām bijis Kristus – Pestītājs, sludinātāji meklēja pierādījumus judaisma svētajos rakstos, kas apkopotī Bībeles Vecajā derībā, patvaļīgi izraugoties tekstus, kuri kaut netieši varētu norādīt, ka visa Jēzus dzīve no dzimšanas līdz nāvei bijusi paredzēta jau no senlaikiem, tikai jūdu priesteri nav spējuši vai arī nav gribējuši ieklausīties praviešu vārdos. Šī iemesla dēļ kristiešu svētajos rakstos – Bībeles Jaunajā derībā iekļautajos evaņģēlijos gandrīz ikviena Jēzus dzīves un darbības epizode tiek pamatota ar piebildi „...lai piepildītos praviešu vārdi” vai tamlīdzīgi, tādēļ arī šie senebreju reliģiskie raksti, kas apkopotī Vecajā derībā, veido lielāko daļu kristiešu Bībeles teksta.

Jēzus dzimšanas laiks – Daniēla, 9.nodaļa.

Jēzus dzimšanas pilsēta – Mihas, 5:2.

Jēzus dzimšanas veids – Jesajas, 7:14.

Jēzus dzīves neskaitāmas detaļas – Jesaja, 53.nodaļa.

Jēzus dievišķā izcelšanās. Šai sakarā JD min divas versijas.

Jaunavas Marijas bezvainīgā ieņemšana. Šīs teorijas bijušas visai populāras senajā pasaulē (Hamurapi, Lameks, Hors, Mitra, Dionīss, Atis utt.).

Ēģiptiešu svētnīcā Luksorā uz sienas ir simboli, kas apzīmē nevainīgu ieņemšanu. Iesākumā Izīdai tiek paziņots, ka tā dzemdēs Horu, tad svētais gars Nēvs apaugļo viņu.

Tepat ir arī freska, kas attēlo faraona Amenhotepa III dievišķo izcelšanos, kad dievs Amons ķēniņienei izliekas par Tutmesu IV.

Nācietē pe Jēzus mātes Marijas ieradies erceņģelis un informējis, ka viņai lemts kļūt par nākamā mesijas māti.

Tā arī notiek un Jēzus tika dzemdēts Bētleme, laikā kad viņa ģimene devās uz tautas skaitīšanu.

Pēc tam ģimene atgriezās Nācietē un šeit Jēzus pavadīja visu savu bērnību un jaunību, par kuru praktiski nav nekādu ziņu.

Jēzus kristīšana. Jēzus kļuvis par Dieva dēlu tikai kristīšanas brīdī Jordānā. Mirklī, kad uz viņa nolaidās dūja, kāda balss no augšas pasludina : „Tu esi mans mīlais dēls, uz tevi man labs prāts. Šodien es tevi esmu dzemdējis” (Lūka, III:22). Pēdējie vārdi no Bībeles vēlāk svītroti (saglabājušies vienā no nozīmīgākajiem 5.gs. rokrakstiem – D kodeksā, un vēl dažos citos).

Jēzus - Dieva dēls. Islāmā Jēzu nekādi neuzskata par Dieva dēlu, bet gan par cilvēku-sludinātāju: "Neģeld Allaham ņemt Sev bērņus, lai slavēts Tas! Kad viņš nolems kādu nebūt lietu, tik teiks tam: "Esi!" - un tas notiek" (19:35), izsaucas pravietis Muhameds.

Jēzus tēla šamaniskā būtība. Kristietība radās kā ticība pārdabiskas būtņes dzīvībai, nāvei un nākamām pārdzimšanām. Šīs būtņes tēvs bija Dievs, bet māte – mirstīga sieviete. Tādējādi Kristus bija viens no spilgtākajiem „jauktās paaudzes” pārstāvjiem, kuru vecāki pieder gan cilvēku, gan garu pasaulei.

Jēzus dzimšanas laiks. Imperator Augusta Oktaviāna valdīšanas laikā.

Ziņas no evaņģēlijiem. Evaņģēlisti neko neziņo par Jēzus dzimšanas datumu, jo evaņģēlijos tikai ziņots pats Kristus piedzimšanas fakts.

Laiks tika "izskaitļots" VI gs. pirmajā pusē. To veikušais hronists skitu mūks Dionīsijs Mazais pielāvis neprecizitātes, pēc dažādām aplēsēm 4–6 gadi kļūda, jo viņš pamatojās uz Lūkas evaņģēlijā sadomātiem aprēķiniem. Pie tam Eiropā tolaik nebija pazīstama nulle, kurai arī ir liela nozīme aprēķinos. Pirmais šo kļūdu pamanīja astronoms Johans Keplers, kurš veica aprēķinus tā saucamajai „planētu parādei.” Šī „parāde” tiek uzskatīta par Bētleme zvaigznes reālo prototipu Jēzus dzimšanas brīdī. Keplers atzīmē, ka šis notikums varēja būt tikai 4.g.pmē.

Ja par pamatu ņem Mateja evaņģēliju, tad tur Jēzus dzimšana saistīta ar Hēroda I laiku (II:1). Šeit arī ir vienīgais drošais datums, jo Hērods I Lielais miris 4.g.pmē.

Visai bieži vēsturnieki par Jēzus dzimšanas gadu uzskata 6.g.pmē.

Lūkas evaņģēlijā minēta aina, kad gani ar lopiem pavada nakti zem atklātas debess (II:8), tādēļ varētu uzskatīt šo laiku par vasaru drīzāk nekā par ziemu. Neskatoties uz dienvīdu zemi, ziemā Palestīnas naktis mēdz būt visai vēsas, tā ka šis apsvēruma varētu būt vērā ņemams.

Baznīcas attieksme. Evaņģēlistus nav satraukusi dzimšanas datuma nezināšana, jo liturģijai svarīgi ir nāves un augšāmcelšanās datumi. Ēģiptē III gs. Jēzus Kristus dzimšanas diena tika svinēta 25.martā. Arī citās Austrumu zemēs šo dienu cilvēki saistījuši ar pavasara saulgriežiem. Ķeizars Marks Aurēlijs 274.gadā par godu "neuzvaramā Saules dieva" dzimšanai 25.decembrī izsludināja par valsts svētkiem, tādējādi cenšoties stiprināt pagāņu valsti. Lai mazinātu šo pagānisko iespaidu, kristieši sākuši svinēt 25.decembrī kā Jēzus Kristus dzimšanas dienu, tādējādi apliecinot, ka Kristus ir "pasaules gaisma" un "taisnības saule." No Romas šī tradīcija ātri izplatījās Āfrikā, Spānijā, Ziemeļitālijā, Gallijā.

Tikai IV gs. sākumā baznīca ieteica dzimšanai izvēlēties 25. un 28.martu, kā arī 2. un 19.aprīli, reizēm arī 29.maiju. 25.decembra izvēle notika Konstantīna I Lielā laikā un ir saistīta ar seno Saules pielūgsmes ieražu. Tādējādi kristīgajai baznīcai nebija grūti

piesaistīt jauno kultu pie šiem populārajiem svētkiem. Jūlija I bīskapāta laikā par dzimšanas datumu tika noteikts 25.decembris.

Oficiāli Romā 25.decembrī kā Kristus dzimšanas dienu sāka svinēt ap 336.gadu.

Austrumu pareizticīgajā baznīcā šis datums ir 6.janvāris, kas izvēlēts, lai sakristu ar Aleksandrijā populārā Izīdas kulta rituālajām ceremonijām. Zvaigznes diena.

Astroloģiskie dati. Evņģēlijos minētajai "zvaigžņu parādei" ir sava astronomiskā jēga. Pati spožākā zvaigzne pie debesīm Palestīnā ir Sīriuss. 24.decembrī tā veido līniju ar trim Oriona zvaigznāja zvaigznēm. Šīs trijas zvaigznes vēl šodien tiek sauktas par "Trim ķīmiķiem," kas ir visai spēcīga analogija ar Evāņģēlijos minētajiem "Trim gudrajiem." Debesīs novelkamā līnija norāda uz to vietu, kur 24.decembrī lec Saule. Šis arguments vēlreiz norāda uz to, cik ļoti senās tautas Jēzu ir personificējušas ar Saules dievu. Šobrīd vairums zinātnieku uzskata, ka Jēzus dzimis 6.g.pmē.

Kristīgās ticības pamatlicējs Jēzus (ebreju valodā Ješua) it kā esot dzimis ap 7.gadu pirms mūsu ēras Romas provincē Jūdejā, nelielas pilsētiņas Nācaretes amatnieka Jāzēpa un viņa sievas Marijas ģimenē, imperatora Oktaviāna Augusta valdīšanas laikā. Ar Jēzus dzimšanu saistīta mūslaiku gadu skaitīšanas sistēma – mūsu ēra jeb laiks pēc Kristus dzimšanas, tomēr, kā vēlāk noskaidrojās, aprēķini bijuši kļūdaini.

Jēzus dzimšanas vieta. Romas impērijas province - Jūdeja.

Nācarete. Šī vieta minēta Jāņa (I:46), Mateja (II:23) un Marka (VI:1) evāņģēlijos. Jēzus nekādi nevar būt no Nācaretes, jo vārds nācarietis nozīmē „tīrais” vai „svētais,” bet Nācaretes pilsētu nemin neviens autors. Tādu pilsētu nemin arī Jāzēps Flāvījs, kurš uzskaita it visas savas dzimtenes svarīgākās vietas. Šo pilsētu vispār nemin arī neviens no žīdu autoriem līdz pat IX gs. Vēlāk, Konstantīna laikā, Nācarete tika identificēta ar agrāru pilsētiņu Galilejā. Tomēr tās senākie pieminējumi attiecināmi tikai uz Bizantijas laiku.

Betlēme. Šī vieta minēta Mateja (II:16) un Lūkas evāņģēlijos. Šī versija ar laiku guva pārsvaru un apauga ar tādām neticamām versijām kā Hēroda organizētā visu zīdaiņu apkaušana Bētleme, vai romiešu organizētu tautas skaitīšanu.

Bētleme nozīmē "maizes māja." To pašu nozīmē arī kāds zvaigznājs, iespējams Jaunavas zvaigznājs, un tam ir kāda saistība ar astronomisko Jēzus dzimšanas vietu(?).

Lokālā vieta. Ir uzskats, ka tā bija ala, kuru atklāja ap 400.g. romiešu vara. Leģenda par sili kā šūpulī parādījās tikai XIII gs. Sv.Franciska darbības laikā.

Tagad tur atrodas Jēzus dzimšanas baznīca, kas laikam ir vissenākā darbojošās kristiešu baznīca pasaulē. Baznīca atrodas palestīniešu pašpārvaldes teritorijā un ir aiz slavenā žīdu uzceltā Mūra. Jautājums tomēr par vissenāko baznīcu paliek atklāts. Ja vieta atklāta tikai ap 400.g., tad armēņu baznīcas ir senākas.

Jēzus tautība. Galilejietis.

Jēzus ģimene. Pēc evāņģēlijiem ģimenē bija tēvs Jāzēps, māte Marija, četri brāļi (Jēkabs, Jāzēps (Jozefs), Sīmanis (Simons) un Jūda) un vismaz divas māsas (Melhe un Eša).

Piederība pie Dāvida cilts. Tā apgalvots Mateja evāņģēlijā (22:41). Saskaņā ar Lūkas evāņģēliju Jēzus bija otrās pakāpes brālēns ar Jāni Kristītāju, taču tas ir apšaubāmi.

Tēvs Jāzēps. Tēls visai neskaidrs, kam nav lielas nozīmes kristīgajā mitoloģijā.

Māte Marija. Ļoti nozīmīgs tēls kristīgajā mitoloģijā, tai izveidot īpašs kults, pasludināta par svēto.

Brāļi. Brāļu vārdus nosauc Matejs un Marks. Viens no brāļiem, nav īsti zināms kurš, minēts rakstos kā kādas mācekļu grupas vadītājs un Jēzus pēctecis pēc viņa debesbraukšanas. Tāpat uzskata, ka Hērods Agripa viņu sodīja ar nāvi.

Par vienu no brāļiem – **Jēkabu**, izsakās Jāzeps Flāvījs: „...viņš [augstais priesteris Ananijs] sasauca Sinedriju un veda tā priekšā Jēzus, tā sauktā Kristus, brāli Jēkabu un vēl citus [vai arī dažus no viņa biedriem], un, kad viņš pret tiem bija izvirzījis apsūdzību par bauslības pārkāpšanu, viņš tos nodeva nomētāšanai ar akmeņiem”. Šis teksta fragments sarakstīts 93.gadā un baznīca to min kā pierādījumu Jēzus reālai eksistencei.

Jēzus brāļu pastāvēšana sāka radīt grūtības, kad nostiprinājās ideja par mātes Marijas mūžīgo jaunavību. Tādējādi sākās spriedelējumi, ka Jēzus brāļi bijuši Jāzēpa brāļi no iepriekšējās laulības, kuru gan neviens nekur nav pieminējis, respektīvi – pusbrāļi (tā uzskatīja Origenis III gs. un Epifānijs IV gs.). Pēcāk baznīca gāja vēl tālāk – Cēzarejas Eisebijs atklāja otru Mariju, pirmās Marijas māsu, kas esot bijusi precējusies ar Jāzēpa brāli Kleofu jeb Klopū. Tā jau par pusbrāļiem kļuvušie brāļi palika par brālēniem.

Lai novērstu bīskapu šaubas, kuri lāgā neatzina radu rakstu izmaiņas, IV gs. beigās Sv.Hieronīms apgalvoja, ka žīdu valodā vārdi „brālis” un „brālēns,” kā tas pieņemts uz laukiem vēl mūsdienās. Tas neiztur kritiku, jo evaņģēliji bija rakstīti grieķu nevis aramiešu valodā, kurā vārds adelphos – „tai pašā klēpī ieņemtais” nepārprotami nozīmē „brāli.”

Māsas. Par divām māsām zināms vien , ka tās saukuši par Melhi un Ešu, dzīvojušas Galilejā.

Žīdu Talmūdā apgalvots, ka Jēzus esot kāda romiešu karavīra Panteras vai Panderas un kādas žīdu pusprostitūtas Marijas dēls. Ir pilnīgs pamats uzskatīt, ka romieša vārds ir radies no grieķu vārda parthenos – „jaunava.”

Jēzus dzīve līdz 30 gadiem.

Bērnība. Vienā variantā vecāki glābuši dēlu no Hēroda atriebības. Evaņģēlijos minētā epizode par zīdaiņu nogalināšanu Jūdejas pilsētā Betlēmē, ko pavēlējis izdarīt valdnieks Hērods I, uzzinādams par nākamā Pasaules Valdnieka piedzimšanu, ņemta no mītiem par Mitru. Tāpat no mitraisma pārņemts arī Svētā Vakarēdiena rituāls un ideja par Kristus otrreizēju atnākšanu, - tā bija sastopama vairāku reliģiju mītos.

Citā variantā viņš visu dzīvi pavadījis Palestīnā.

Tautas skaitīšana. Arheoloģiskie atklājumi liecina, ka romieši regulāri veica nodokļu maksātāju reģistrāciju. Un ik pēc 14 gadiem veica tautas skaitīšanu. Šī sistēma bija aizsākta Augusta valdīšanas laikā un pirmo reizi izmantota vai nu 23.-22.g.pmē. vai 9.-8.g.pmē. Vēlākā varējusi būt tā, par kuru rakstīja Lūka (?!).

Kāds Ēģiptē atrasts papirus apraksta kā notikusi skaitīšana: „Tā kā tuvojas skaitīšana, nepieciešams, lai visi tie, kuri kaut kādu iemeslu dēļ atrodas prom no mājām, tūīt pat atgrieztos savās provincēs, lai varētu kopā ar visiem ģimenes locekļiem reģistrēties un saglabāt savā īpašumā esošo apstrādāto zemi.”

Jēzus kā sludinātājs. Aptuveni 30 gadu vecumā Jēzus sācis sludināt jaunu mācību, kas bija vērsta pret ebreju reliģijas – judaisma atsevišķām novecojušām dogmām (uzskatiem, kas pieņemti kā nemaldīgi un negrozāmi), sarežģītajām ceremonijām un priesteru alkatību. Pirms krustā sišanas Jēzus paguva sludināt daudziem tūkstošiem klausītāju Samārijā, Galilejā, Jūdejā un apkārtējās zemēs, kur to klausījās žīdi, galilejieši, Dekapoles grieķi un pat romieši.

Jēzus ar mācekļiem daudz ceļoja sludinot, dziedinot un aicinot ievērot morāli, negrēkot un dzīvot tikumīgi.

Jēzus laulība. Vienīgā netiešā liecība par to, ka Jēzus varētu būt precējies ar Mariju no Magdalas, pausta Filipa evaņģēlijā. Tomēr tas nekur citur nav minēts, tādēļ visai mazticams. Ja Jēzus būtu bijis precējies, tad viņa mācekļi to būtu uztvēruši kā normālu parādību un tā arī būtu rakstījuši. Tomēr no otras puses tas būtu pret Jēzus dievišķo būtību.

Runas. Svētlaimes kalnā Jēzus teicis savu slaveno Kalna runu.

Brīnumi. Pirmais brīnums Kānā. Kānas pilsētiņā veicis savu pirmo brīnumu - kādās kāzās pārvērtā ūdeni vīnā. Vēsturnieki nav vienoti domās, kur šī Kāna atradusies. Viena no versijām, ka tas ir tagadējais šītu ciemats Kāna (Qana) Libānas dienvidos, 14 km no Tiras (Sūras). 4.gs. vēsturnieks Eisēbijs apgalvo, ka Kāna atrodas netālu no Sidonas (tagadējā Saida Libānas dienvidos), to pašu apgalvo-raksta arī Sv.Džeronīms 3.gs. 1 km ārpus libāņu Kānas ir ala, virs kuras ir agrīno kristiešu klinšu zīmējumi - tajos attēlots Kristus un 12 apustuļi. Alā tie esot slēpušies no vajāšanām. Ciemā esot arī atrakts sens baseins, kurā tad nu arī bijis tas vīnā pārvērtais ūdens.

Lai nokļūtu pie alas, apmēram 1 km pirms ciema (ja nākat no Hīrama kapeņu puses) pirms skolas jāiet lejup pa taku. vieta esot atzīmēta ar lielu baltu akmeni, uz tā melns uzraksts arābiski. No turienes apmēram 5 minūtes jākāpj lejā pa taku un tad tā ala ar zīmējumiem ir.

Akmens baseins atrodas kaut kur starp cieminieku mājām, tas jājautā vietējiem.

Otra versija apgalvo, ka bibliskā Kāna ir Kefrkenas (Kefr Kenn) ciems tagadējā Izraēlā.

Brīnumi Kapernaumā. Daudz brīnumu veica Kapernaumas pilsētā, dzīvodams Pētera mājā.

Brīnumi Jērikā. Lūkas evaņģēlijs (19:1-10) stāsta par to kā Jērikā izdziedinājis divus aklos un nakšņojis mājās pie muitnieka Caķeja.

Jēzus un viņa 12 mācekļi. Grūti apstrīdēt, ka Jēzus un viņa 12 mācekļu koncepcija radusies astroloģisku iemeslu dēļ. Tā kā Jēzus tēls nes sevī ļoti daudz sentautu priekšstatu par Saules dievu, tad ir tikai loģiski, ka Sauli viņas ceļā pavada dvpadsmit Zodiaka zīmes, kas kristietībā ieguvušas Jēzus mācekļu tēlus. Zodiaka krusts ar Sauli vidū ir ļoti sens simbols. Agrīnajos kristiešu zīmējumos, un arī daudz vēlāk, krusta centrā attēlota Jēzus galva vai pats Jēzus.

Daži pētnieki sniedz šādas vietas no Evaņģēlijiem, kas apliecina augstāk rakstīto: Jāņa 3:3, 3:13, 9:5, 19:5; Mateja 28:6; Marka 13:26; 2.Kor. 4:6 un Rom. 13:12.

Jēzus kārdināšana. Pirms savas publiskās sludinātāja darbības uzsākšanas Jēzus 40 dienas gavēšanā un atturībā pavadīja tuksnesī. Pēc 40 dienu gavēņa Sātans rādījis Jēzum un to kārdinājis (Mateja ev. 4:1-11).

Tas noticis kādā grotā pie Jērikas pilsētas. 12.gs. ap šo grotu apbūvēts Kristus Kārdināšanas klosteris, ks funkcionē līdz pat mūsdienām.

Kristiešu mitoloģijā šis laiks tiek pieminēts kā ikgadējs Lielais gavēnis - sagatavošanās Lieldienām.

Cionas kalnā Jeruzālemē Jēzus sarīkoja pēdējo vakarēdienu.

Jēzus kristīšanās. Matejs un Marks apgalvo, ka Jēzu kristījis Jānis, bet Lūka rakstīja, ka Jēzus kristījies pats, jo Jānis tai laikā jau sēdējis cietumā.

Vieta, kur Jēzus kristīts ir Betānija, tagadējā Jordānijā.

Jēzus nāve pie krusta. Poncijs Pilāts pēc evaņģēlijiem bijis Jēzus Kristus tiesātājs un sodītājs. Visdrīzāk bijis reāla fiziska persona tā laika Palestīnā.

Biogrāfija. Judejas prefekts no 26.–36./37.gadam. Tacits viņu min kā prokuratoru, t.i. Sīrijas provinces legāta pārstāvis. Jeruzālemē esot atrasts uzraksts, kurā Pilāts nosaukts par prefektu.

Poncija Pilāta darbi. Šis dokuments nav saglabājies, bet uz tā esamību norādījis Justīns Martīrs ap 150.gadu un Tertuliāns ap 200.gadu.

Gabata pagalms jeb "akmeņu klāsts" bija pagalms, kurā pilāts pratināja Jēzu. Gadsimtiem ilgi nebija par to atrodamas nekādas liecības. Viljams F.Olbraits savā darbā "Palestīnas arheoloģija" parāda, ka tas ir Antonijas cietokšņa pagalms Jeruzālemē, kur atradās romiešu galvenā militārā pārvalde. Kad pilsētu Adriana laikā atjaunoja, šo pagalmu atstāja zem gruvešiem un atklāja tikai nesen. Viena no pirmajām (kura?) Sāpju ceļa (Via Dolorosa) pieturām.

Pilāta uzraksts. 1961.gadā itāļu arheologs Antonio Frova Cēzarejā atrada uzrakstu uz akmens plāksnes:

Tiberiums

Poncijs Pilāts

Jūdejas prefekts latīņu valodā.

Plāksne bija daļa no pakāpieniem, kas veda iekšā Cēzarejas teātrī. Aprakstītais akmens, iespējams, sākumā tika lietots Tiberiuma (imperatora Tibērija pielūgsmes svētnīcas) pamatos un vēlāk pārvietots tur, kur to atrada arheologi. Šis uzraksts apstiprina, ka Poncijs Pilāts patiesi bijis prefekts savas valdīšanas laikā un ir vienīgais arheoloģiskais pierādījums, kas apstiprina gan Pilāta vārdu, gan titulu.

Sodišanas veids. Sišana krustā bija izplatīts soda veids Romas impērijā.

Neviens no evaņģēlijiem neļauj apgalvot, ka Jēzus pie krusta ticis naglots. Šī detaļa tiek precizēta tikai apokrifā – Pētera apokalipsē, bet arī tikai attiecībā uz rokām. II gs. apoloģēts Justīns pienaglošanu attiecinājis arī uz kājām. Apustuļu darbos minēts, ka Jēzus miris, piekārtis pie koka (V:30). To pašu min arī Pāvils Vēstulē galatiešiem (III:13).

Krusta simbols. Krusta simbols precīzi astronomiski sakrīt ar Gulbja zvaigznāju jeb Ziemeļu krustu. Jau antīkajā laikmetā tika attēlots krustā sistais grieķu dievs Orfejs.

Krustā sisto Jēzu kā simbolu kristieši vairījās lietot līdz pat 5.gs. Pirmo reizi kā simbols tas parādījās uz Sv.Sabīnas bazilikas vārtiem Aventīna pakalnā Romā. Pret krustā sistu cilvēka simbola godāšanu uzstājās Fēlikss Minūcijs (ap 180. vai 230.g.).

Uz krusta bija uzraksts „Jēzus Nācietis, jūdu ķēniņš” (Jāņa ev., 19:19) trijās valodās.

Soda vieta - Golgāta. Evaņģēlistu norādītā vieta "Pieres vieta" jeb "Kailais kalns" (aramiešu – Golgotha, latīņu – calvarium) ir visai nenoteikta, un apstākļi pretrunīgi. It kā precīza sodīšanas vieta tika norādīta tikai Konstantīna I laikā, kad Jeruzālemē svētceļojumā ieradās imperatora māte Helēna, t.i. ne agrāk par 326.gadu, un šo vietu pasludināja par Golgātu. Šī vieta bijusi veltīta Venērai, tādējādi to centās atdot kristiešiem.

Šai vietā pēc kristiešu leģendām Jēzus esot sistis krustā un apglabāts.

Pēc protestantu domām Golgāta gan atradusies vairāk uz ziemeļiem no vecpilsētas.

Mūsdienās šī vieta ir kristiešu kvartāla centrā un te uzbūvēta Tā Kunga Kapa baznīca.

Pie tās var nokļūt pa kāpnēm, kas atrodas pa labi no dievnama galvenās ieejas. Šeit telpa ir sadalīta divās kapelās: kreisajā pusē - Grieķu pareizticīgo kapela, bet labajā pusē - Romas katoļu kapela.

Grieķu kapelas altāris novietots tieši uz klintsradzes, kas esot balstījusi Kristus krustu. Mikstākie ieži, kas senāk ieskāvuši klintsradzi, esot norakti baznīcas celtniecības laikā. Tagad Grieķu ortodoksālās baznīcas altāri apjož aizsargstikla siena, caur kuru var redzēt iespējamo saplaisājušo Golgātas klintsradzi, ko ticīgie godina kā Kristus krustā sišanas vietu. Golgātas klintij var pieskarties caur atveri grīdā altāra pakājē.

Šai vietā ir "Sāpju ceļa" (Via Dolorosa) 12.pieturvieta.

Romas katoļu kapela ir Sāpju ceļa 10. un 11.pieturvietā. Sudraba un bronzas altāri 1588.gadā tai dāvāja Ferdinands de Mediči. Griestus rotā krustnešu laika medaljons, kas attēlo Kristus debesbraukšanu. To ieskauj mozaikas, kas darinātas 1937.gadā. No loga paveras skats uz Franku kapelu.

Starp abām kapelām atrodas Stabat Mater altāris, kas veltīts Sv.Marijas sērām, stāvot krusta pakājē. Šeit ir 13.Sāpju ceļa pieturvietā. Dievmātes koka krūšutēls izgatavots 18.gs.

Pētījumi. Arheoloģiskās liecības par baznīcas atrašanos īstajā vietā ir pavisam trūcīgas, taču Baznīca tās uzskata par pietiekami pārliecinošām.

Jau Aleksandra hospisa (darbojas pie krievu pareizticīgo Sv.Aleksandra baznīcas) dibināšanas laikā 1859.gadā, blakus Tā Kunga Kapa baznīcai, bija zināms, ka šajā vietā atrodas Konstantīna I laika Tā Kunga Kapa baznīcas drupas.

1882.gadā arheologi zem tā atraka Hēroda laika Jeruzālemes vaļņa fragmentu. Šis atklājums parādīja, ka Tā Kunga Kapa baznīcas vieta atradusies ārpus Jeruzālemes mūriem līdz 43.gadam, kad tika uzbūvēti jauni pilsētas vaļņi, un tātad tiešām varēja būt (bet vai bija?) īstā Golgāta. Mūsu ēras 1.gs. sākumā šeit atradās pamestas akmenslauztuves ar saplaisājušiem blūķiem, bet klintī izcirstās kapenes tika izmantotas jau kopš 1.gs.pmē. Šie vēsturiskie fakti visumā atbilst JD evaņģēlijos aprakstītajai situācijai.

Pēc protestantu domām Golgāta gan atradusies vairāk uz ziemeļiem no vecpilsētas.

Kristus kapenes. Kristiešiem vissvētākā vieta pasaulē.

Pirmā un oriģinālā svētnīca bija Konstantīna I celta 4.gs. Konstantīna I celtnieki bija norakuši pakalnu ap iespējamo Kristus kapa vietu un novāca arī Adriana tempļa (135.g.) drupas, kas atradās šai vietā. Tādējādi tika atklāta cietā Golgātas klints. 1009.gadā oriģinālo celtni sagrava sultāns Hakims.

Pēc tam tika būvētas vairākas kapelas, kas aizstāja oriģinālo. 1555.gadā tādas vienas būvi pasūtīja franciskāņu mūks Bonifačo da Raguza. Tā gāja bojā 1808.gada ugunsgrēkā.

Tagadējā svētnīca ap kapenēm ir celta no 1809.- 1810.gadam. 1810.gada monumenta iekšpusē marmora plāksne sedz klinti, uz kuras esot tikušas guldītas Jēzus miesas. Svētnīca pieder 4 konfesijām - grieķiem, armēņiem, koptiem un katoļiem. Te atrodas divas kapelas: ārējā un iekšējā.

Ārējā - Ēņģeļa kapelā atrodas zems pilastrs ar iebūvētu akmeni no blūķa, ko, saskaņā ar kristiešu mitoloģiju, ēņģeļi novēluši no Kristus kapenu ieejas. Tagad šis akmens ir Grieķu ortodoksālās baznīcas draudzes altāris.

Uz iekšējo šauro kapelu ved zemas durvis. Marmora plāksne klāj klints vietu, kur esot guldīts mirušais Kristus. Šo plāksni uzstādīja 1555.gada pārbūves laikā un speciāli iešķēla, lai to nepiesavinātos osmaņu turki. Katru gadu pareizticīgo Lieldienās šeit no debesīm nonāk (vai arī nenonāk!?) Svētlaimīgā Uguns, kas ir viens no pasaules brīnumiem.

Te ir arī koptu kapela (aiz svētnīcas), kur redzams populēts akmens, ko uzskata par daļu no pašām kapenēm. Taču kapenēm būtu jābūt veidotām no kaļķakmens, bet šis akmens ir granīta.

Pie Kristus kapenēm parasti ir pamatīga rinda, nāksies tajā izstāvēt. Iekšā var pavadīt tikai dažas minūtes. Ja grib ilgāk, tad jāceļas un jānāk agri no rīta.

Svaidīšanas akmens. Šai vietā kopš viduslaikiem tiek pieminēta Kristus miesu svaidīšana un ietišana audeklā. Akmens plāksne tikusi uzstādīta 1810.gadā. Plāksnei tiek piedēvētas brīnumainas dziedējošās īpašības - uz tās izliets ūdens vai eļļa atkal savāks, iegūst brīnumainas īpašības. Pa to berzē turpat nopirkto sveču kūļus.

Soda laiks. Pēc nostāstiem Jēzus mira 30 vai 33 gadu vecumā žīdu Lieldienu svētdienā, kas iekrīt pavasarī. Tātad datums iekrīt starp 25.martu un 6.aprīli. Iespējams, sodīšana notikusi 33.gadā, minēts arī 29. un 30.gadi. Pēdējā laika pētījumi liek domāt, ka sodīšana notikusi 30.gada 7.aprīlī.

Atainojums mitoloģijā. Nav ziņu, ka Jēzu sistu krustā izmantoja kā simbolu agrīnie kristieši. Pirmie baznīcas tēvi vispār bija pret koka krusta izmantošanu, jo tas bija pagānu simbols - senais Dzīvības koks. Šāds soda veids vispār tika uzskatīts par barbarisku un kaunpilnu, tādām pakļāva tikai zemāko kastu ļaudis, nekad ne Romas pilsoņus. To atcēla tikai imperatora Konstantīna I laikā. Tādēļ līdz 5.gs. bija tikai daži krustā sišanas attēli. Viens no tādiem piemēriem - antikristietiska karikatūra uz kādas kolonnas Romā (datēta laikā no 193.-235.g.). Uz tās attēlota krustā sistis ķermenis ar ēzeļa galvu un uzrakstu: "Aleksimēns pielūdz savu dievu," ar to, laikam, domādams Jēzu.

Cits krustā situms uziets uz romiešu amuleta no III gs. vidus, kas glabājās Berlīnes muzejā, bet ir zudis Otrajā pasaules karā. Krustā sisto figūru būtu viegli sajaukta ar Jēzu, ja vien blakus nebūtu uzraksts - "bakhiskais Orfejs" (Orpheus Bakkios).

Interesantas pārdomas par Jēzus nāvi pie krusta var rosināt **Turīnas līkauts**.

Jēzus augšāmcelšanās. Evaņģēlijs nav minējis nekādas detaļas. Pats vecākais Marka evaņģēlijs par to nevēsta neko. Par to stāsta daži apokrifiskie raksti, piemēram Pētera evaņģēlijs. Dažās kristiešu draudzēs vienkārši ticēja, ka Jēzus ir izvairījies no nāves.

Tāpat arī evaņģēlijos nav aprakstīta Jēzus debesbraukšana.

Doma par Jēzus šķietamo nāvi izvērtās vēlāk par atsevišķu teoloģisko strāvotību, sauktu par doketiem („likt,” „šķīst,” „izskatīties” - grieķu val.).

Pēc kādas kristiešu leģendas Marija Magdalēna atnākusi pie Romas imperatora Tibērija un pavēstījusi, ka Kristus ir augšāmcelies, un uzdāvinājusi tam vistas olu. Tibērijs tam neticējis, ka pie krusta sistais augšāmcelies, un atteicis, ka tas ir tikpat neiespējami, kā tas, ka ola varētu būt sarkana. Pēc šiem vārdiem ola patiesi arī kļuvusi sarkana.

Saistība ar astronomiju. Mīts par Jēzus augšāmcelšanos ir cieši saistīts ar priekšstatu par Jēzu kā Saules dievu. Lieta tā, ka 22.decembrī Saule metaforiski izsakoties "mirst," jo atrdas savā zemākajā punktā pie debesjuma. Tā ir interesanta astronomiska parādība, ka Saule turpmākās trijas dienas ir apstājusies Dienvidu krusta zvaigznāja rajonā un cilvēkam no zemes virsmas nav novērojams tās ceļojums uz dienvidiem. Pēc šīm trijām dienām 25.decembrī (Jēzus dzimšana!) Saule paceļas par 1 grādu uz ziemeļiem, vēstot par pavasari un dienas pagarināšanos.

Tēlaini izsakoties Saule (Jēzus!?) mirst uz Krusta (Ziemeļu krusta - zvaigznāja), ir miris trīs dienas, tad Augšāmceļas.

Debesbraukšanas mošeja. Tā ir viduslaiku kapela, kas atrodas Eļļas kalnā. Tagad daļa no mošejas. Ir svētvieta gan kristiešiem, gan musulmaņiem. Pastāv uzskats, ka no šejienes notikusi Jēzus debesbraukšana.

Jēzus kapa vietas.

Jeruzālemē. Šī vieta tiek uzskatīta kā galvenā. 326.gadā to "atklāja" Romas imperatora Konstantīna I Lielā māte Helēna 226.g. 330.gadā te tika uzcelts svētais zvanu tornis. Šodien te atrodas Tā Kunga Kapa baznīca.

Kašmirā. Atrodas Indijas un Pakistānas strīdus pavalstī – Kašmirā, tās galvaspilsētā Srinagārā. Tas tiek dēvēts par svētā Isas-Jēzus kaps. Pēc krustā sišanas pravietis esot atdzīvojies un atlikušo mūžu pavadījis Srinagārā. Stāsta, ka no viņa pazemes kapenēm nākot dažādas smaržas. Kašgarā esot jaunavas Marijas kaps, viņa šurp atbēgusi pēc dēla vajāšanas.

Baznīca veido Kristus tēlu. Neraugoties uz to, ka kristīgā Baznīca aizvien vairāk nostiprināja savu ietekmi visplašākajos sabiedriskajos slāņos, izveidoja un nostiprināja Baznīcas pārvaldes hierarhistisko struktūru, tā tomēr nebija kļuvusi par viengabalainu organizāciju, jo tajā trūka iekšējā vienotība. Kā iepriekš minēts, jau kristietības pirmsākumos parādījās visdažādākie Jēzus dzīves un viņa mācības traktējumi, kristiešu draudzēs izplatījās visdažādākie evaņģēliji un citi reliģiska satura raksti, kas nereti bija krasi atšķirīgi, savstarpēji pretrunīgi: reālais Jēzus tēls tika apvīts ar visdažādākajām leģendām, aizguvumiem no senajām reliģijām. Lai nostiprinātu uzskatu, ka Jēzus tiešām bijis Kristus – Pestītājs, sludinātāji meklēja pierādījumus judaisma svētajos rakstos, kas apkopoti Bībeles Vecajā derībā, patvaļīgi izraugoties tekstus, kuri kaut netieši varētu norādīt, ka visa Jēzus dzīve no dzimšanas līdz nāvei bijusi paredzēta jau no senlaikiem, tikai jūdu priesteri nav spējuši vai arī nav gribējuši ieklausīties praviešu vārdos. Šī iemesla dēļ kristiešu svētajos rakstos – Bībeles Jaunajā derībā iekļautajos evaņģēlijos gandrīz ikviena Jēzus dzīves un darbības epizode tiek pamatota ar piebildi "...lai piepildītos praviešu vārdi" vai tamlīdzīgi, tādēļ arī šie senjūdu reliģiskie raksti, kas apkopotī Vecajā derībā, veido lielāko daļu kristiešu Bībeles teksta. Kaut arī jautājumos par Jēzu kā pestītāju kristiešu draudzēs valdīja vairāk vai mazāk vienoti uzskati, daudzās atsevišķās draudzēs dažādi tika skaidrota Kristus dievišķā būtība, sākot ar pieņēmumu, ka Jēzus bijis reāls cilvēks, kurš sludinājis savu mācību Dieva iedvesmots, un beidzot ar domu, ka Jēzus bijis pats Dievs vai, pareizāk sakot, viena no Dieva būtībām. Tāpat arī, īpaši kristietības pirmsākumos, izraisījās strīdi par to, vai Jēzus uzskatāms par visas cilvēces, vai tikai ebreju tautas Pestītāju. Šādu, visdažādāko uzskatu rezultātā, kristiešu draudzēs izplatījās, cik zināms, ap 30 evaņģēliju, kā arī citi raksti: apustuļu dzīves stāsti, vēstules, pareģojumi un tamlīdzīgi, kas nereti radīja ne tikai sajukumu kristiešu apziņā, bet veicināja arī Baznīcas šķelšanos jeb šizmu (no grieķu valodas schisma – "šķelšanās"). IV gadsimtā visasākie strīdi izvērās starp Aleksandrijas (Ēģiptē) draudzes priesteri Āriju un bīskapu Atanāsiju. Šī strīda, kas izvērās par pirmo plašāko šizmu Baznīcas vēsturē, pamatā bija domstarpības par Jēzus dievišķo būtību: Ārijs un viņa piekritēji nostājās pret šajā laikā izplatītāko dogmu par trīsvienību, norādot, ka Jēzu nevar uzskatīt par identisku Dievam, bet tikai par vispilnīgāko Radītāja veidojumu, caur kuru izpaužas Dieva griba. Šāds uzskats plašākiem kristiešu slāņiem bija saprotamāks, nekā savā būtībā absurdā, loģiski neizskaidrojamā trīsvienības ideja, kuru aizstāvēja Atanāsijs. Lai novērstu Baznīcas galīgu sašķelšanos, imperators Konstantīns 325.gadā Nikejā (tagadējās Turcijas teritorijā) sasauca visu kristiešu draudžu bīskapu sanāksmi jeb koncilu (no latīņu valodas concilium – "sanāksme"), kurā, pats nebūdam kristietis, centās strīdīgās puses samierināt, tajā pašā laikā atbalstot Atanāsiju un viņa piekritējus. Samierināšanās tomēr nenotika, kaut arī bīskapu vairākums, valdnieka ietekmēts, atbalstīja Atanāsiju. Ārija mācību pasludināja par ķecerību, viņu pašu un vēl divus bīskapus nolādēja (rituāls, ar kuru cilvēks tiek izslēgts no sabiedrības, reliģiskas organizācijas un tamlīdzīgi) un izsūtīja trimdā.

Jēzus atveidi.

Jēzus statujas. Pasaulē visai plaši izplatītas milzīgas Jēzus statujas. Pirmā tāda tika uzcelta 1931.gadā Riodeženeiro (Brazīlija, 39,6 m) un līdz pat šai dienai ir lielākais art deco mākslas darbs pasaulē. Lielākas - Cristo de la Concordia (Kočabamba, Bolīvija, 40,4 m, 1994.g.) un Kristus karalis (Svebodzina, Polija, 52 m, 2010.g.).

Ķīnā. Akmenī izgrebti Kristus piedzimšanas attēli atrasti vienā no kapličām Ķīnas austrumu provincē Czjansu. Arheologi noskaidroja, ka kapliča veidota Hana dinastijas laikā, starp 25. un 220.gadu. Attēlos ir arī pasaules radīšanas ainas un apustuļu

ceļojumi. Tie ir vieni no vecākajiem tādiem attēliem pasaulē. Šis atradums liecina, ka kristietība Ķīnā bija izplatīta jau pirmajā gadsimtā pēc Kristus dzimšanas.

Senākie Jēzus attēli. Nupat 2010.gadā tādi uzieti kādās romiešu muižnieces pazemes kapeņās Romā un tiek datēti ar 4.gs. otro pusi. Pseidoapustuļa Pāvila attēls tika uzziets jau 2009.gadā. Griestu gleznojuma vidū atradās paša Jēzus attēls, bet stūros 4 apustuļi - Pēteris, Jānis, Andrejs un Pāvils. Zīmējumi gadsimtiem ilgi atradušies zem bieza kalcija karbonāta slāņa un pēc tā noņemšanas ar lāzera tehnoloģiju ir ļoti labā stāvoklī. Lāzers bija noregulēts tā, lai drupinātu tikai kalciju. Tradicionālajā nokasīšanas metodē zīmējumi tiktu stipri bojāti.

Krustā sistais Jēzus par kristietības simbolu kļuva tikai ap V gs., kad Romas kristieši šo tēlu pārņēma no pagāniskā Orfeja krustā sistā tēla. Savukārt šis Orfeja krusts ceļas no Gulbja zvaigznāja (Ziemeļu Krusta jeb Lielā Krusta - crusem maiorem) krustveida formas, kuru pielūdza pagāni - Orfeja pielūdzēji.

Jēzus sarakstītie dokumenti. Līdz šim nav atrasts neviens Jēzus sarakstīts dokuments un neviens no senajiem avotiem par tādiem nevēsta. Hipotētiski tiek runāts par Q dokumentu (no vācu vārda quelle – „avots”).

Vēsturiskie secinājumi. Daudzi pētnieki uzskata ka Kristus ir polisintētiska personība, kuras tēls radīts ne agrāk par II gs.pmē. Būtībā šis viedoklis patlaban ir visloģiskākais. Par polisintētiskumu liecina arī Jēzus biogrāfijas arkārtīgi daudzās līdzības ar seno Austrumu un ne tikai!) tautu dievībām, īpaši tām, kuras uzskatītas par Saules dieviem. Lūk tās!

Līdzība ar senēģiptiešu Horu ap 3 000.g.pmē.:

Dzimis 25.decembrī.

Dzimis jaunavai Izīdai.

Kad viņš piedzima, iedegās zvaigzne austrumos.

Ar iedegušās zvaigznes palīdzību triji Austrumu ķēniņi atrada "glābēja" dzimšanas vietu.

30 gadu vecumā saņēma mācību no gudrā vārdā Anu.

Viņam bija 12 skolnieku, ar kuriem kopā tas ceļoja.

Ceļodams ar skolniekiem, viņš veica brīnumus, piemēram, ārstēja slimos un staigāja pa ūdens virsmu.

Viņam bija daudzi vārdi: Dieva dēls, draudzes gans, Dieva jērs.

Pēc Tifona nodevības viņš tika sist krustā.

Apglabāts pēc nāves uz trim dienām, Hors augšāmcēlās.

Līdzība ar frīģiešu Ati ap 1 200.g.pmē.:

Dzimis 25.decembrī.

Dzimis jaunavai Inannai.

Sists krustā.

Bijis miris 3 dienas un tad augšāmcēlies.

Ticis sist krustā.

Līdzība ar persiešu Mitru p 1200.g.pmē.:

Dzimis 25.decembrī.

Dzimis jaunavai.

Viņam bija 12 mācekļi.

Darīja brīnumus.

Pēc nāves 3 dienas gulēja apglabāts, tad augšāmcēlās.

Viņu pielūdza svētdienā.

Evangēlijos minētā epizode par zīdaiņu nogalināšanu Jūdejas pilsētā Betlēmē, ko pavēlējis izdarīt valdnieks Hērods I, uzzinādams par nākamā Pasaules Valdnieka piedzimšanu, ņemta no mītiem par Mitru. Tāpat no mitraisma pārņemts arī Svētā Vakarēdiena rituāls un ideja par Kristus otrreizēju atnākšanu, - tā bija sastopama vairāku reliģiju mītos.

Līdzība ar indiešu Krišnu ap 900.g.p.mē.:

Dzimis jaunavai Devaki.

Viņa piedzimšanu norādīja zvaigzne austrumos.

Bija mācekļi ar kuriem kopā viņš taisīja brīnumus.

Pēc nāves augšāmcēlies.

Līdzība ar sengrieķu Dionīsu ap 500.g.p.mē.:

Dzimis 25.decembrī.

Dzimis jaunavai Mirrai.

Ceļoja un rādīja brīnumus, piemēram, ūdens pārvēršanu vīnā.

Tika saukts par "vienīgo Dieva dēlu" un "alfu & omegu".

Pēc nāves augšāmcēlies.

Līdzība ar sengrieķu Orfeju:

1. Mira pie krusta.

2. Domā, ka pirmie Kristus attēli slavenajās Romas katakombās nokopēti no Orfeja.

Līdzība ar dogonu Nommo ap 5000.g.p.mē.

1. Par viņa dzimšanu (ierašanos) vēstīja pie debesīm iedegusies zvaigzne.

2. Cietis un miris cilvēka grēku dēļ.

3. Ticis piesists pie kilena koka, kas arī gājis bojā.

4. Atdzimis un devies atpakaļ debesīs, atdzimis arī kilena koks.

Būtiska liecība par labu Jēzum kā Saules dievam ir arī Lieldienu svinēšana. Lieldienas - tā kristiešu tradīcijā ir Gaismas uzvara pār Tumsu, un no šī brīža astronomiski diena paliek garāka par nakti.

Pēc Zodiākālo zīmju nomaiņas kārtības 1.jaunās ēras gadā sākās Zivs laikmets un turpināsies līdz 2 150.g. Jēzus simbolizē jaunā Zivs laikmeta atnākšanu.

Kad mācekļi Jēzum vaicāja, kad viņi to atkal satiks, Jēzu atbild (Lūka 22:10): "Un Viņš tiem sacīja: "Lūk, pilsētā ieejot, jums nāks pretī cilvēks, ūdens krūzi nesdams; eita tam pakaļ tai namā, kur tas ieiet."" Tādējādi uzskata, ka Jēzus otrreiz atnāks Ūdensvīra laikmetā, t.i. 2 150. - 4300.gadam.

Droši vien, ka jau ap Konstantīna Lielā laiku ar Jēzus krustā sišanu sāka asociēt Ziemeļu Krusta (Gulbja) zvaigznāju.

Pirms kristieši sāka izmantot Jēzus krustu par savu simbolu, uz krusta tika attēlots Orfejs nevis Jēzus.

Vēsturiskās liecības par Jēzu.

Jāzēpa Flāvija liecība no „Jūdu senatnes” (38-100). „Ap to laiku dzīvoja Jēzus, kāds gudrs cilvēks (ja vispār mēs viņu varam saukt par cilvēku, jo viņš darīja brīnumainus darbus), tādu cilvēku skolotājs, kas patiesību uzņem ar prieku. Viņš piesaistīja gan daudzus jūdus, gan arī daudzus pagānus. Viņš bija [tas] Kristus; un, kad Pilāts, paklausot dažu vadītāju no mūsu vidus prasībai, notiesāja viņu uz nāvi pie krusta, tie,

kuri viņu bija mīlējuši, viņu neatstāja. Jo viņš tiem trešajā dienā parādījās dzīvs, kā jau Dieva pravieši bija to iepriekš pasludinājuši, kā arī vēl tūkstošiem citu brīnišķīgu lietu, kas attiecas uz viņu. Un kristiešu cilts, kas tā nosaukta viņa vārdā, pastāv vēl šodien.” (Josephus, AJ, 18.3.3.)

Šo fragmentu tā tagadējā formā citēja Eisēbijs ap 325.gadu, un manuskripta liecība to apstiprina. Tas atrodams visās šā teksta kopijās, kas ir saglabājušās. Tomēr vēl aizvien iespaidīgs ir kritiķu viedoklis, ka šis citāts ir pašu kristiešu vēlāk iestarpināts. Jo, piemēram, Origens apstiprina, ka Jāzeps Flāvijš neticēja Jēzum kā Mesijai, nedz arī uz viņu kā tādu atsaucās. Tādēļ šī liecība tomēr nevar tikt uzskatīta par pierādījumu.

Bez tam ir pavisam dīvaini, ka Flāvijam nav ne rindīņas par Jēzus darbiem - nu kaut vai par to bardaku, ko Jēzus sacēla Jeruzālemes templī, izdzenot naudas mijējus. Ņemot vērā to, ka Flāvijš slavinoši rakstīja par romiešiem un to darbību, būtu tikai loģiski, ja viņš būtu dziedājis slavas dziesmas par Jēzus sišanu krustā. Taču tā tas nav.

Flāviju nemaz nav ieinteresējusi Jēzus sodīšana, taču viņš visai pārliecinoši apraksta Jāņa Kristītāja darbību. Bez tam viņa darbā minēts, ka krustā sists ticis... tieši Jānis Kristītājs. Nu tas pavisam spēcīgi atšķiras no Jaunās Derības versijas. Flāvijš apraksta arī Jeruzālemes pirmo bīskabu Jēkabu, un tā nomētāšanu ar akmeņiem. Flāvijš rakstījis par visiem, tikai ne par Jēzu.

Jāzēpa Flāvija liecība par Jēzus brāli Jēkabu. „...viņš [augstais priesteris Ananijs] sasauca Sinedriju un veda tā priekšā Jēzus, tā sauktā Kristus, brāli Jēkabu un vēl citus [vai arī dažus no viņa biedriem], un, kad viņš pret tiem bija izvirzījis apsūdzību par bauslības pārkāpšanu, viņš tos nodeva nomētāšanai ar akmeņiem.”

Kitah, Al-Unwan Al-Mukallah Bi-Fadail Al-Hikma Al-Mutawwaj Bi-Anwa Al-Falsafa Al-Manduh Bi-Haqaq Al-Marifa. 4.gs. arābu teksts, atrasts kādā 10.gs. arābu manuskriptā. Tas ir gandrīz identisks iepriekšējam Jāzēpa Flāvija citātam: „Tajā laikā bija kāds gudrs vīrs, vārdā Jēzus. Viņa izturēšanās bija laba, un [viņš] bija pazīstams kā nevainojams un tikumīgs cilvēks. Daudzi no jūdiem un no citām tautām kļuva par viņa mācekļiem. Pilāts viņu notiesāja ar nāvi pie krusta. Un tie, kuri bija kļuvuši par viņa mācekļiem, neatmeta viņa mācību. Viņi stāstīja, ka viņš tiem parādījies trīs dienas pēc savas krusta nāves un ka viņš ir dzīvs, tāpat viņš, iespējams, bija tas mesija, par kuru pravieši bija sludinājuši, ka viņš darīšot lielus brīnumus.”

Bābeles Talmūda liecība. Šie raksti tapuši laikā no 70.–200.g., tā saucamajā Tanaītu periodā. Visnozīmīgākais teksts ir Sinedrijs 43a: „Lieldienu priekšvakarā Jēzus tika pakārts. Četrdesmit dienas pirms šā nāvēssoda izpildīšanas bija izsūtīts kāds ziņotājs, kas staigāja apkārt un sauca: „Viņu nomētās akmeņiem, jo viņš ir sadarbojies ar burvestībām un vedinājis Izraēla tautu uz atkrišanu. Katrs, kurš var aizstāvēt viņu, lai iznāk priekšā un lūdz viņu apžēlot!” Taču, tā kā neviena liecība viņam par labu netika dota, viņu pakāra Lieldienu priekšvakarā.”

Sīrieša Mara Bar-Serapiona vēstule dēlam Serapionam. Rakstīta laikā no 1.gs. beigām līdz 3.gs. sākumam: „Kāds labums tika jūdiem no tā, ka viņi nonāvēja savu gudro Kēniņu? Nepagāja ilgs laiks, un viņu valsts tika iznīcināta. Dievs taisnīgi atrieba šos trīs gudros vīrus [iepriekš tapa runāts vēl par Sokrātu un Pitagoru]: Atēnas izmira no bada; samoniešus pārklāja jūra; jūdi, satriekti un izdzīti no savas zemes, dzīvo izkaisīti. Bet Sokrāts neaizgāja nebūtībā: viņš turpināja dzīvot Hēras statujā. Un arī gudrais kēniņš neaizgāja nebūtībā: viņš turpināja dzīvot savā mācībā.”

Rokrakstu glabā Britu muzejā pie sīriešu manuskriptiem.

Gajs Svetonijs (70-122).

Plīnijs Jaunākais (61-113).

Vergīlija Eklogu dzejoļu krājums. Jau IV gs. kristiešu vidū bija izplatīts uzskats par „Ceturtās eklogas” īpašo mistisko jēgu. Šī ekloga uzrakstīta par godu dēla piedzimšanai dzejnieka drauga Poliona ģimenē. Ar šo notikumu, kā rakstīja Vergīlijs, Kumu Sibilla esot saistījusi jaunas taisnīguma un labklājības ēras sākumu. Kristiešu nostāstā šo pravietojumu izskaidroja kā Kristus dzimšanas pareģojumu.

Jēzus nekādi nebija pazīstams Romas valdošajās aprindās. Baznīca to pamato ar to, ka viņš neizvēlējās lētas popularitātes un triumfālisma ceļu.

Jēzus "Sāpju ceļš" - Via Dolores. 1954.gadā Kristus Sāpju ceļa karti izveidojis kāds priesteris Kristians van Adrihems, saukts arī par Adrichomius, kura pats gan Svētajā zemē nekad nebija bijis. Taču viņa noteikto 14 Jeruzālemes pieturvietu skaitu un secību no Pilāta pils līdz kapam pārņēma visa Eiropa.

Par Jēzu nav rakstījuši.

Filo. Šis filozofs bija Jēzus laikabiedrs: vecāks par gadiem 20 un pārdzīvoja Jēzu arī par 20 gadiem. Līdz mūsdienām saglabājušies 50 viņa sacerējumi, kuros nav ne minas no ziņām par Jēzu.

Kornēlijs Tacits (55.-117.g.). Par Tibēriju viņš saka: Sub Tiberio quies – „Tibērija laikā viss bija mierīgi.”

Relikvijas.

Sudraba zvaigzne. Izveidota Jēzus dzimšanas vietā Bētleme.

Sv.Apustuļa Pāvila klosteris. Atrodas Atona pussalā. Te esot Trīs gudro dāvanas jaundzimušajam Jēzum. Tās ir simboliskas: viens šķirstiņš ar ladanu (aromātiski kvēpināmie sveķi), otrs ar smirnu (mirrēm bērū ceremonijai) un trešais ar zelta plāksnīti.

Svētie šķēpi. Tādi ir vismaz pieci varianti:

- 1) armēņu - atrodas Ečmiadzinā;
- 2) poļu - laikam Krakovā;
- 3) Vatikāna;
- 4) austriešu - atrodas Vīnes muzejā;
- 5) grieķu - atrodas kādā klosterī Atona pussalā.

Ērkšķu vainags. Baznīca uzskata, ka tas atrodas Sv.Dievmātes katedrālē Parīzē.

Aplūkojamie objekti.

Tā Kunga kapa baznīca. Jeruzālemē. Uzcelta vietā, kur ticis krustā sist Jēzus un uz Jēzus kapa vietas.

Kāna. Epizode ar ūdens parvēršanu vīnā. Divi varianti - Kāna Libānā vai Kāna Ziemeļizraēlā.

Galilejas ezers. Izraēlā. Ezers, pa kura vismu staigāja Jēzus.

Tabha. Izraēlā. Vieta, kur Jēzus ar 5 zivīm un 2 klaipiem maizes paēdināja 5000 izsalkušo.

Jardenīts. Izraēla. Vieta Jordānas upē, kur ticis kristīts Jēzus.

Olīvu kalns. Jeruzāleme. Vieta, no kuras Jēzus uzkāpis debesīs.

Getzemanes dārzs. Te sludināja (?) Jēzus.

Krusta ceļš. Maršruts pa Jeruzālemes vecpilsētu ar 12 pieturām, kas saistītas ar Jēzus pēdējo gaitu uz Golgātu.

Avots – aliens.lv